

Lähteet: OECD, Conference Board, EK, ETLA, Euroopan komissio, ISM, OMX, Suomen Pankki, Tilastokeskus, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö ja eQ Varainhoito Oy

● **USA:ssa kotitalouksien odotukset heikentyivät syksyllä, mutta ovat sen jälkeen osin palautuneet. Teollisuuden tilaa heijasteleva ostopäälliköiden indeksi on hyvällä tasolla, vaikka laski hiukan joulukuussa. Palveluiden vastaava indeksi on hiipunut syksystä lähtien.**

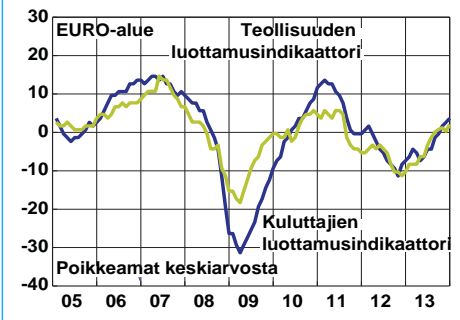
● **Suhdannekyselyt ovat EU-maissa edelleen hiukan vahvistuneet. Bkt:n kasvu on toistaiseksi kuitenkin Saksan, Britannian ja joidenkin pienempien maiden varassa. EU:n komissio arvioi vuoden 2013 tuotannon jääneen edellisvuoden tasolle. Tälle vuodelle ennustetaan 1,4 % kasvua.**

● **Suomen talouden horrostaminen jatkuu suhdannekyselyiden mukaan. Vähittäiskaupan ja palveluiden luottamus on hiukan palautunut, mutta teollisuuden ja rakentamisen lukemat ovat heikot. Heikossa tilauskannassa kuvastuu vientikysynnän vähäisyys.**

Ennakoivia suhdannekuvaajia
USA:ssa

Ennakoivia suhdannekuvaajia
Euroopassa

EU-alueen kasvu ei ole syksyn edessä vahvistunut, vaikka luottamusindikaattorit kohoavat. Bkt polkee paikallaan ja teollisuustuotanto näyttää suorastaan kääntyvän uudelleen laskuun. Bkt kasvaa isoista maista Saksassa ja Britanniassa. Saksassa teollisuus kuitenkin hiipui syksyllä uudelleen.

Pienemmistä maista erottuvat teollisuuden ja kokonaistuotannon osalta Puola, Unkari, Slovakia, Viro, Latvia ja Liettua, joidenkin pyristelevät ylöspäin. Tuotannon arvostaan maat ovat kuitenkin siksi pieniä, että ne eivät EU:n tuotannon tasoa pysty paljontaan kohottamaan. Suomi jää erityisesti teollisuudessa jälkeen muista.

Teollisuuden luottamus on kuitenkin kohentunut jopa EU:n kriisimaissa, joten kasvua odotetaan yleisesti. Yhtenä on-

gelmana pidetään pankkien haluttomuutta antaa lainaa ja ottaa riskiä erityisesti Etelä-Euroopan kriisimaissa.

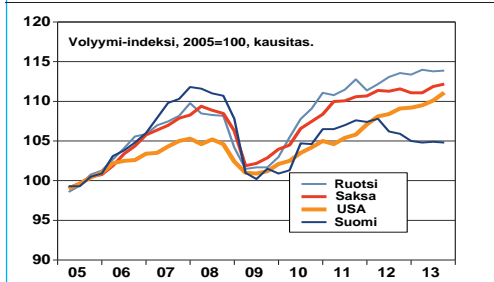
Kuluttajien luottamus on isoissa maissa palautunut niin, että pienten kriisimaiden edelleen jatkuva epävarmuus jää EU:n kuvaajassa näkymättä. Irlannissa kuluttajien odotukset ovat myönteisemmät.

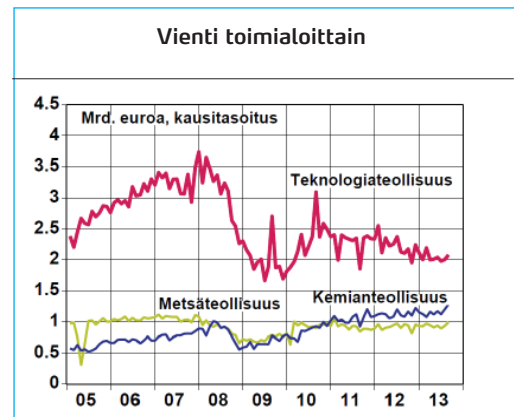
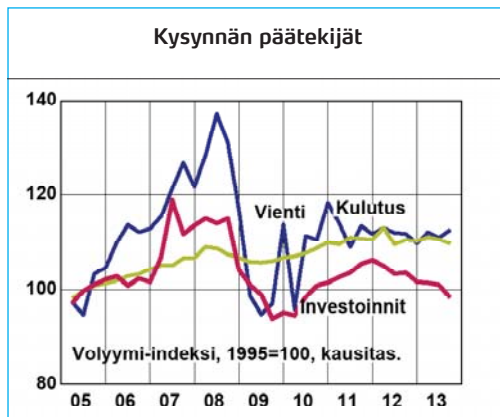
Ulkomaankaupassa on myös koko EU:n tasolla selvä nousutrendi ja lähes kaikilla on kehitys mennyt parempaan suuntaan. Suomi ei kuitenkaan ole päässyt muiden vauhtiin. Ruotsillakin on ollut yllättävän heikko viennin ja teollisuuden kehitys, vaikka bkt on maassa lisääntynyt reippaasti.

USA on päässyt Eurooppaa paremmin kasvuun kiinni ja pankkisektorin pöpöt on ilmeisesti saatu paremmin kuriin kuin Euroopassa. Asuntojen hinnat kohoavat ja hitaasti kiihruhtaan talous on normalisoitumassa.

Talouden rakenteet korjautuvat USA:ssa markkinavoimien avittamana, kun tuotantontekijät sopeutuvat nopeasti muutoksiin. Joustavuuden ansiosta työttömyys kutistuu ja yksityinen kulutus kasvaa nopeammin kuin Euroopassa.

Bkt:n kehitys maittain

Kasvu ei käynnistynyt Suomessa

Kokonaistuotanto näytti tilastojen mukaan jo kääntyvään kasvuun, mutta viime vuoden loppu jäänee silti heikoksi. Kaikissa tuoreissa ennusteissa kasvulukuja on alennettu.

Teollisuuden viime vuoden kehitys herättää enemmän toiveita, mutta EK:n suhdannekyselyt eivät vahvista teollisuudellekaan tapahtuneeksi mitään olennaista syklinmuutosta.

Vuoden 2013 bkt:n kasvun ennustetaan jäävän vähintään prosentin miinukselle ja vuodelle 2014 mm. valtiovarainministeriö ennustaa vajaan prosentin kasvua. Teollisuudelle luvut ovat - 1,5 ja 2 prosenttia.

Viennin kautta Suomikin saa vetoapua Euroopasta sen elyessä. Palveluissa kasvun merkkejä jo näkyy, mutta tärkeämpi tavaravienti polkee vielä paikallaan. Uusien automallien kokoamisen aloitus Uudenkaupungissa on yksi valopilkku, mutta yksinään se ei kovin paljon vaikuta.

Pääaloista vientiään on kasvattanut vain kemianteollisuuden öljyalat, joiden vauhtia on kirittänyt hintojen nousu. Metsäteollisuuden vien-

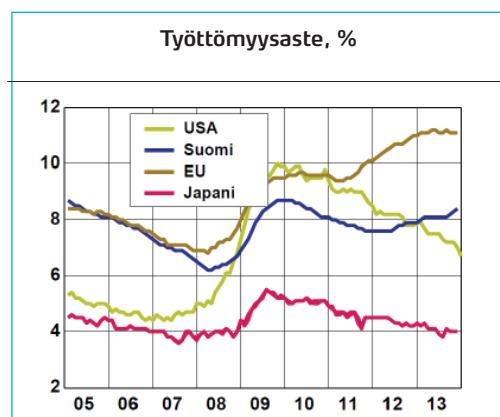
ti on pysynyt ennallaan kuukaudesta toiseen ja varsinaista kasvua alalla ei ole ollut 13 vuoteen. Teknologiateollisuuden vienti sitä vastoin vähenee mitä selvemmin, eikä finanssikriisin heikoinkaan taso ole enää kaukana.

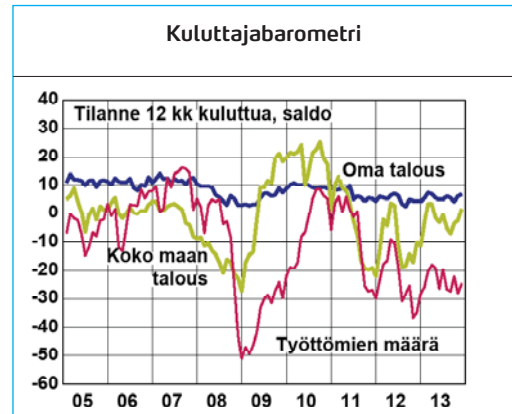
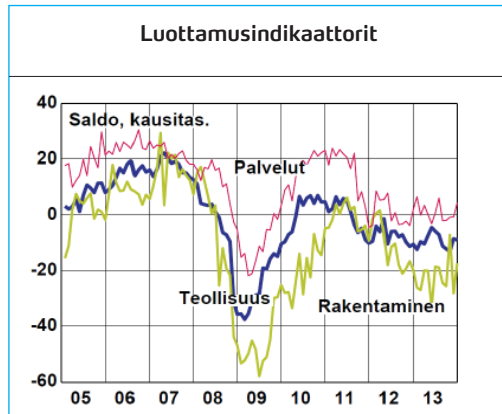
Palveluiden kysyntä on laantunut muun talouden hiipumisen myötä ja viime vuosi oli kotimarkkinoillakin heikko. Tilastoista voi kuitenkin saada tukea hyvin erilaisille näkemyksille. Kaupan liikevaihto on lisääntynyt, mutta arvonlisäys ei ole noussut, eli ala ei ole kasvattanut bruttokansantuotettaan. Koko palvelusektorilla bkt ei ole myöskään lisääntynyt. Jos kuitenkin katsotaan volyymin sijaan käypähintaista kehitystä, tämä

bkt:n arvo kasvaa. Ehkä hiipuminen jää palveluissa lyhytaikaiseksi.

Asuntorakentaminen on vähentyneessä ja asuntojen hintojen nousu on pysähtynyt. Rakentaminen vähenee sitäkin kautta, että suuria rakennushankkeita on valmistumassa, eikä uusia ole vireillä. Korjausrakentaminen on sen sijaan pysynyt vilkkaana ja tämä on pitänyt yllä kokonaisrakentamisen määrää.

Valtionvelka lisääntyy entiseen malliin, noin 7 mrd € vuosivauhtia. Tämän seurauksena velan suhde uhkaa nousta ehkä jo ensi vuonna 60 % bkt:sta, mitä rajaa ei EU:n komission suositusten mukaan saisi ylittää.

EK:n luottamusindikaattorit oikeivat joulukuussa vähittäiskaupassa ja palveluissa, mutta pysyivät lähes ennallaan teollisuudessa. Teollisuuden tilauskanta ja kapasiteetin käyttöaste ovat alhaiset. Barometrikyselyssä suhdanetilanne oli heikko lähes kaikilla aloilla, mutta näkymät olivat hiukan vähemmän synkät. Tämän perusteella heikoin suhdannevaihe lieenee takanapäin, mutta näkymät eivät lupaa kovin paljon parempaakaan.

Eurooppalaisessa vertailussa suomalaisten yritysten luottamus on aivan häntäpäässä, jopa Euroopan ongelmamaat Kreikasta lähtien saavat korkeampia pisteitä. Kärjessä ovat Britannia, Unkari, Ruotsi ja Viro. Ylittäen Saksakin on hiukan EU:n keskiarvoa alempana. Palveluissakaan Suomen luottamusindikaattorilla ei ole kunnollista noususuuntaa, vaikka joulukuun lukema oli kohtalainen.

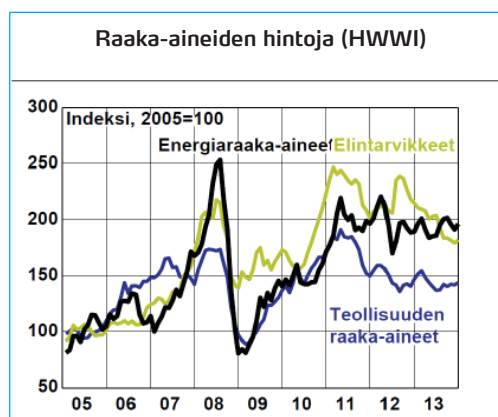
Kuluttajien luottamus näyttäisi olevan kohentumassa, arviointia vaikeuttaa kuitenkin vastausten jotkin jyrkät heilahdukset. Erityisesti arviot maan yleisestä kehityksestä poukkoilevat, mutta niissäkin on viime vuoden lopun jälkeen menty parempaan suuntaan. Näkymykset työllisyyden kehityksestä ovat pysyneet varovaisina. Yleisen kokemuksenkin mu-

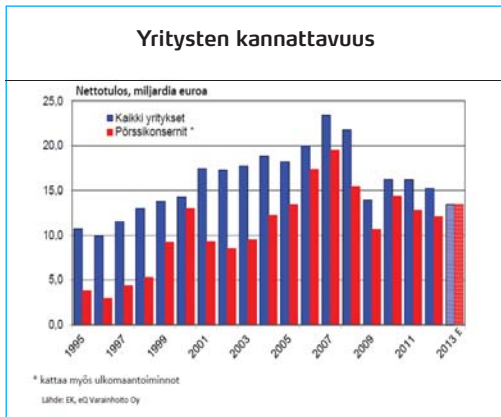
kaan työllisyyden kehitys voi heikentyä melko pitkään vielä kasvun alkamisen jälkeen. Suhdannelaitosten ennusteet työttömyyden noususta ovat kuitenkin maltillisia. Työikäisten ihmisten osuus väestöstä on jo alkanut vähentyä, mutta työvoiman tarjontaa vähentää myös se, että vaikeassa työllisyystilanteessa osa vetäytyy pois työmarkkinoilta.

Deflaation uhka on ollut Euroopan talouspäättäjien kasvava huoli, kun hyvin matala korkotaso ja runsas rahantarjonta ei ole saanut suurempaa kasvusysäystä aikaan. Erityisesti tämä koskee Euroopan kriisimaita, joissa pankit rahoittavat nihkeästi yritysten projekteja.

Inflaatoriski voisi olla koholla pankkien likviditeettiä lisäävän rahapolitiikan vuoksi, mutta tämä lienee vasta myöhempien aikojen murhe. Suomessa ja monessa muussa maassa deflaation uhka näyttää vähäiseltä. Sellainen kierre Euroopassa olisi kuitenkin suuri haitta kaikille. Maailmalla raaka-aineiden hinnat eivät ole kohonneet. Hintojen noususta on kärsitty erityisesti Venäjällä ja aiemmin Kiinassa, jossa virallinen inflaatio on kuitenkin hidastunut viime vuosina.

Asuntojen hinnat ovat hiukan laskeutuneet. Kuluttajahintojen nousu oli joulukuussa 1,6 %. Verojen nostot ja elintarvikkeiden kallistuminen ovat lisänneet inflaatiota, kun taas polttoaineiden ja korkojen lasku ovat hillinneet sitä.

Yritykset ovat kärsineet viime vuosina heikentyvästä kannattavuudesta. Heikon suhdannetilanteen lisäksi ne kärsivät paljon myös rakenteellisista ongelmista. Kysyntä ei parempienkaan suhdanteiden vallitessa välttämättä palaa entisiin mittoihinsa ja yritykset joutunevat tekemään perustavanlaatuisia muutoksia koko toimintaansa.

Pörssikonsernit ovat suurimmaksi osaksi monikansallisia ja ovat sitä kautta voineet sopeuttaa toimintaansa niin, että kannattavuus on pysynyt olosuhteisiin nähden kohtalaisena.

Pörssiyritysten kannattavuus onkin nyt paranemassa samaan aikaan kun Suomen yrityssektorissa tulokset huononevat. Ennakkotietojen perusteella yrityssektorin nettotulos heikkenisi vuonna 2013 jopa 12 % edellisvuodesta, kun ennusteen mukaan se pörssikonserneilla paranisi lähes samassa suhteessa. Ennuste ei vielä vuoden 2013 osalta perustu minkäänlaiseen viennin elpymiseen. Viennin ennustetaan alkavan kasvaa vasta alkuvuoden 2014 jälkeen.

Pörssien kurssikehitykseen on maailmanlaajuisesti vaikuttanut sijoitustoiminnan vaihtoehtojen vähäisyys. Korkomarkkinoilta ei tahdo saada kunnollista tuottoa. Myöskään raaka-aineet, arvometallit ym. vaihtoehtoiset rahan turvasatamat eivät ole houkutelleet sijoittajia. Vaikka kurssit ovat jatkaneet nousuaan myös

Helsingin pörssissä, ne ovat kuitenkin jääneet muista pörseistä jälkeen. Tämä ero kaventuu, jos otetaan huomioon myös osingot, joiden antama lisätuotto on nimenomaan suomalaisissa osakkeissa olennainen. OMX Tuottoindeksin kehitys on merkittävästi parempi kuin yleisemmin käytetyillä indekseillä.

Keskeiset ennusteluvut

Ennakkol. 2012, Tilastokeskus / Ennusteet, VM: Taloudellinen katsaus joulukuun 2013

	Vuosimuutos, %			
	2012*	2013*	2014**	2015**
Bkt, volyyymi.....	-0,8	-1,2	0,8	1,8
Teollisuus, volyyymi (tuotos).....	-5,3	-2,4	2,0	2,5
Vienti, volyyymi.....	-0,4	-0,8	3,6	4,1
Tuonti, volyyymi.....	-1,2	-1,6	2,0	3,4
Yksityinen kulutus, volyyymi.....	0,2	-0,6	0,2	1,0
Yksityiset investoinnit, volyyymi....	-1,3	-5,1	-3,6	4,3
Kuluttajahinnat.....	2,8	1,5	1,5	1,6
Ansiotasoindeksi.....	3,2	2,0	1,3	1,2

Tasot ja asteet

Työttömyysaste, %.....	7,7	8,2	8,4	8,2
Työllisyysaste, %	69,0	68,5	68,5	69,0
Vaihtotase, Mrd €.....	-3,6	-2,9	-1,6	-0,7
Julk.talouden jäämä, % BKT:sta	-2,2	-2,6	-2,5	-2,0

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Lisätietoja

Ekonomisti Juha Vartia
Puh. 09 4202 2603
etunimi.sukunimi@ek.fi